

112.

Q. F. F. Q. S.
APHORISMI PHILOSOPHICI,
DE
JURIBVS
PRINCIPIS
QVI
IMPERIO
SE
ABDICAVERIT;

QVOS,

Venia ampliss. Senat. Acad. in illustri ad Auram Lyceo,

PRÆSIDE,

V. Cl.

D_N. ALGOTHO A.
SCARIN,

Histor. & Philosoph. Civil. PROFESS, Reg. & Ord.
PRO GRADU,

Pub'ice ventilandos sifet

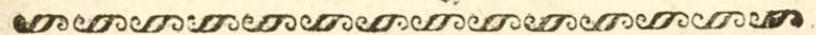
REGIUS STIPENDIARIUS

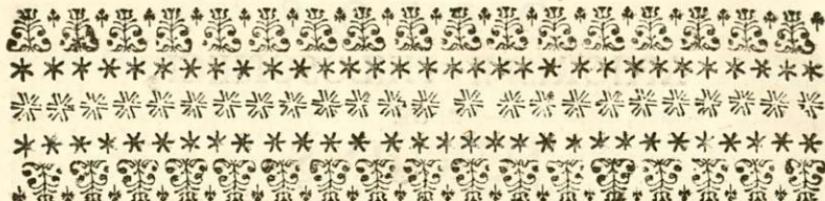
JACOB CHYTRÆUS

ABO A-FENNO.

Die **XXII** Junii A:o MDCCXLVIII.

L. H. Q. S.

ABOÆ, Excud. JOH. KÆMPE, Reg. Acad. Typ.

APHORISMUS I.

Cæcutiens mortalium conditio, illis fæpe, qvæ
in sensus incurunt, adeo in transversum
agitur, ut nihil beatius, nihil jucundius
esse ducant plurimi, qvam facultate alio-
rum actiones ad lubitum determinandi, esse subli-
mem. Ast quantum a vero aberret hæcce opinio,
qvibus circa corticem hærere dulce non est, fa-
cile perspiciunt. Et nisi omnia me fallunt, si qvi alii,
civitatum certe rectores, experientia magistra didi-
cerunt, imperium nihil aliud esse nisi servitutem
splendidam, ipsoqve semet aliis inlerviendo qvam-
vis lente, incessanter tamen depascere. Hinc ple-
na in proptatulo vetustas adest principum & domi-
norum non paucorum, qvi rationes ob alias atque
alias, imperio prætulere fortè privatam, vitæqve
molestæ, non inertem vacationem. Qvod ipsum
cum civibus saluti modo fuerit emolumentoqve,
iterum, re aliter comparata, non levi nocumento,
qvis mirabitur in divertia sententiarum, circa mo-
ralitatem istius negotii discessisse philosophiæ civi-
lis doctores? qvorum sententias sigillatim ut recen-
seamus, proposita prohibet brevitas. Qvod ad rem
ipsum,

ipsum, Principem in genere omnem obligatum esse, qui salutem civium omni studio promoveat, omnes ad unum consentiunt. Exinde vero prono deduci posse alveo, eundem neque abdicare posse civitatem, ubi illam periclitari viderit, nulli non patet. Ubi autem hac in parte nihil metuendum fuerit periculi, rationem non videmus, quin juste & illæsa conscientia falces idem etiam deponere poterit. Non negamus, ipsum inter & cives pactum intercedere, quo obligatur ad salutem civitatis, sui ipsius præferendam; verum illud ipsum, conditionem ad dies vitæ involvere, nisi expressis cautum fuerit verbis, admodum dubitamus. Ut autem consensu populi resignatio fiat, ipsa pactorum postulat indoles, quippe quæ citra mutuum dissensum dissolvi non possunt. Nunquam tamen Principem cogere possunt cives ut imperium retineat. Eo enim ausu, superioritatem quandam in illum injuste sibi arrogare velle viderentur. Qvod si verum est, minus adhuc ubi in eas redigitur angustias Princeps, ut exsecutio pacti, qvod ipsum inter & cives intercedit, vel physice vel moraliter ipsi reddatur impossibilis, abdicationem prohibuerit quisquam, nisi qui obligationem ad impossibilia dari, afferere non fuerit veritus.

APHOR. II.

Est vocabulum juris πληθυνον. Nobis denotat facultatem non solum agendi, verum officia quædam ab aliis postulandi potestatem etiam, eamque lege fundatam. Princeps igitur, ubi imperium

perium depositis; eo ipso simul omnia amissit iura, quæ illud comitanur & majestatica communiter dici sverunt. Non tamen ad subjectionem civilem deprimi posse censendus est; illa enim derivar non potest, nisi a contensu in alterius imperii. Qui cum ex ipso resignationis actu, neutiquam exculpi possit, unde quælo deduci poterit, ipsum, qui semper antea libertate gavitus est naturali, contra ullum suum factum eandem in præsenti articulo amississe? Nulli igitur ad rationem actionum suarum reddendam est obstrictus, & sive in ea civitate manferit, ubi antea talces tenuit, sive in aliam quamcunque transierit, juribus illis, quæ a natura hominis rationali & sociali divelli nesciunt, ubique fruitur, quamdiu quæ divini juris sunt officia, ipse præstare adnititur.

APHOR III.

Qui contrariam fovent sententiam, præcipue urgere solent, notionem societatis civilis non permettere, ut quisquam in ea concipi possit, qui vel imperans non sit, vel *civis*. Cum igitur Princeps deposito imperio, imperantis loco amplius haberi nequeat, in eorum numerum, quibus obsequii gloria est reducta, eundem referendum esse censem. In maiorem assertionis suæ fidem, citare etiam solent Grotium, qui de J. B. & P. L. l. Cap. IV. §. 9. hæc habet: *Si Rex, aut alius quis imperium abdicavit, aut manifeste habet pro derelicto, in eum post id tempus omnia licent, quæ in privatum.* Verum si adeo striete sumatur vox, sive societatis sive civitatis, ut alios

alios non includat quam imperantem & subditos, de ea civitate *Principem*, qui imperium depositit, esse, nos neque dixerimus. Verum latiori sensu etiam haud raro accipitur civitas, ita ut omnes includat, qui quidem in territorio ipsius versantur. Quo quidem in casu absolute necessarium non est, ut vel ad imperantes vel parentes referantur singuli. alioquin enim legati ab exteris principibus missi, imperii Principis, in cuius territorio degunt, agnoscere tenerentur etiam; quod tamen adversariorum ægre quisquam, imperanti ad quem divertunt, concesserit. Ad Grotium quod attinet, is dicto capite explicare adnititur, in quibus casibus inferiores adversus superiores licite bellum gerant. Hinc ejus sententia esse videtur, cives adversus Principem, qui fasces imperii depositit, cæteris paribus, citra ullam criminis læsæ Majestatis notam, bellum gerere posse. Quantum iam præsidii dissentientibus ex effato Grotii sit, quisque facile videt.

APHOR. IV.

Officia socialitatis, ubiqueque fuerit, postulare & jure omni quoque capessere posse Principem, supra dictum. Verum cum intuitu istorum illæsus quidem maneat; ast, ut alii perfectiones ipsius, quæ civitatis sunt, promoveant, citra interveniens patet jure perfecto postulare non possit: patet facile minus jucundam eum acturum fore vitam, nisi etiam de illis rebus ipsi prospiciatur, quæ ad civiliter, h. e. decore & commode vivendum faciunt. Ejuscemuneris præstationem in cuius humeros

meros majori jure, qvis devolvi posse existimaverit, qvam in iplorum, qui olim ejus cives fuerint? Qvorum enim saluti antea suam consecravit operam; hi iam ut ipsum extra terminos humanitatis arceant, & sine auxilio derelinquant, minime æquum est. Maxime, qvum grati animi officium id privatim quoque postulet, ut illorum, qui beneficiis nos auxerunt, sortem quam felicissimam esse studeamus. Intenditur illud juris vinculum, ubi Principes solium relicturi, certos redditus, certam mansionis sedem, aliaque necessaria sibi stipulati fuerint, eaque semet præstituros cives non inviti promiserint; cujus quidem facti exempla in annalibus passim occurunt. Hoc enim in casu pactum inter cives & Principem percussum est, qvod nisi servare voluerint illi, malis, qvæ justæ coactionis sunt, eos urgere poterit, donec plene sibi fuerit satisfactum.

APHOR. V.

Consistit honor in actionibus, qvibus significamus, nos peritos esse perfectiones alias atque alias alteri competere. Nemo autem inficias ire potest, personas regno natas accommodatae, eminentia qvadam super cæteros esse sublimes. Sacras & inviolabiles esse easdem, etiam ipsi barbari agnoscunt. Et licet sceptrum deposuerint, variis tamen eos adhuc gaudere privilegiis, usus ipse rerum una cum jure contentit. Qvis igitur non videt obligatos esse cives, qui debitum honorem ipsis tribuant. Accedit, qvod dum rerum potitus

titus est Princeps, varia beneficia ipsis præstiterit civibus, qvæ ut grata mente hi agnoscant, æqvum est, venerationemqve externis testentur actibus. Dux uero ipso, hoc est gentium moribus & institutis consecrari hunc actum. Etenim si annales consulere voluerimus, tantum non omnes, qui sollio abierunt Principes, præsertim vero recentioribus temporibus, iisdem prope honoribus cultos deprehendimus, qvibus cum sceptrum tenuerunt affecti & decorati fuerunt. Sic locus, qvam qui regni magnatibus, honoratior, titulus Regiæ Majestatis aut celsitudinis, Ducalis ferentitatis, supplicationes publicæ &c. ipsis tribui solent. Qvæ cum momenta popularis judicii, totidem monumenta sint pietatis durantis, certe non obsolescentis, tantum abest, ut inter vanas & inutiles ceremonias apparatus idem rejiciendus sit, ut potius nisi partibus suis deesse velint cives, ab ipsis intermitti nullo modo possit.

APHOR. VI.

Alia est qvæstio: num titulum regni ejusdemque insignia retinere integrum sit Principi, qui imperio se abdicavit? Optimum factu esse arbitramur, si ea de re inter Principem imperio abeuntem ejusdemque successorem vel cives solenniter fuerit transactum, ut sic omnis ansa litibus in posterum oriundis præcidatur. Ubi vero hoc fuerit omisum, qvid statuendum sit, difficilius est dictu. Tituli & insignia nihil aliud sunt qvam signa, qvæ innuere debent potestatem, qvam exercet Imperans

rans in sibi subjectos, & facultatem ejusdem, illos in confessu gentium repræsentandi. Cum autem signum, quod in Principe regnante est demonstrativum, in illo, qvi solo descendit, esse possit rememorativum; prout idem *ILLI* primariò competit, ita neqve aliquid absurdum involvere videtur, si *HIC* in symbolum pristinæ dignitatis titulo & insignibus regni utatur. Non ignoramus eorum usurpationem interdum accipi instar prætensionis cuiusdam in ipsum regnum, cui sigillatim competent. Verum inde hoc in casu tanto minus esse potest periculi, quanto certius est, ipsas resignationis tabulas facile quemlibet convincere posse, hic non illam rem agi, verum omnia fieri eum in finem, ut sic quidem dignitati ipsius Principis, qualicunque ratione consulatur.

APHOR. VII.

Quid juris Principi post abdicationem in ministros, vel alios, qvi adhuc ipsi manent subjecti, competit, iam paucis dispiciendum. Ubi circa ipsam resignationem hac de re fuerit transactum, qvin pacto convento illo quoque standum sit, nullum est dubium. Ubi vero hoc factum non est, licet nulli ad rationem actionum suarum reddendam sit obstrictus Princeps, qvi imperium depositit, eas tamen pro lubitu instituere haud poterit. Qvicunque enim statum ejus paulo curatius fuerit contemplatus, ipsi mox patebit, obligatum eum esse, qvi omni studio caveat, ne sic de ditione sibi subjecta disponat, ut illud ipsum in

In damnum civitatis vergat, quo facto totam lædere civitatem eidemque injuriam facere velle dicendus esset; læderet non ipsum minus principem, qui hodie cum imperio est, si quoddam iurum majestaticorum exercitium sibi arrogaret. Hinc neque novas potest condere leges, neque nova imperare tributa, verum omnia in eo statu relinqvat oportet, in quo anteqvam in ipsius potestatem civitas concessit, membra ejusdem constituta fuerunt. Non tamen ipsi denegandum est jus aulæ ministros constituendi, qui ipsius nomine agros vectigales & victalios censeant, pensionesque annuas eorum, in fiscum referant. Quin, ne dignitatis ejus nulla prorsus ratio haberi videatur, jus tot armatos alendi, quod ad custodiæ corporis sufficiunt, ipsi adsignandum arbitramur. Imo si civium ipsi subjectorum aliquis, modo quocunque eum læserit, leviores etiam infligendi penas habet facultatem; jus vero vitæ & necis, nisi ex compacto, legumque solenni præscripto, sibi arrogare non potest, quoniam illud est inter jura majestatica, quæ omnia in resignatione amisit. multo minus ditionem sibi subjectam vel partem ejus abalienare potest. Etenim usufructuario jure eandem possidet saltem; quo nomine cum egere ipse desinit, ad rempublicam postliminio illa quoque reverti est censenda.

APHOR. VIII.

Si jus gentium absolutum spectes, ratio quare legatos

gatos invicem mittant & admittant Imperantes, est, ut instituto invicem observato illo, commoda utrinque promovere, magis commode tutoque possint civitates. Si vero usum inter gentes receptum intueri volupe fuerit, etiam alium eundemque longe diversissimum saepe scopum intendere eos, qui legatos mittunt, facile deprehendimus. Interim hos non difficulter admitti solere, modo litteris, credentialibus vulgo dictis, se a Principe suo ad negotia ipsius nomine procuranda missos, evictum dare potuerint, usus & disciplina civitatum tantum non omnium, palam loquitur. Omnes autem recensere causas, quare legati mitti soleant, nostri non est instituti; sufficiat adnotasse, jam ad congratulandum ob res prosperas, jam ad condolendum ob adversas, haud raro mitti eosdem. Qvod qvidem jus si huiuscemodi & similibus in casibus Principi, qui factes imperii depositus, vindicaverimus, neminem magnopere nobis adversaturum fore speramus. In illo enim articulo, in ipsam reipublicae administrationem, is se non ingerit, quare neque in jura Majestatica involuisse dici potest. Quid? qvod etiam factu possibile sit, ut hujuscemodi Principum legati, paci inter gentes beligerantes conciliandæ, utilem indentidem navare possint operam. Instituti provehendi illius intuitu, dandæ & decernendæ legationis jus Principi nostro, quis sine injuria derogare potest? Contra illud, qvod fas fuerit, agere, tanto minus ille contendus est,

qvan-

qvarto ex historiarum monumentis plus satis constet, legatos a Principibus, qui majestatem imperii deposuerunt, non solum missos tuisse, verum eosdem ab illis qvorum, intererat, non ægre qvoque admissos. Imperantes autem per facta saepius repetita non minus, quam si expressis verbis voluntatem declaraverint, obligationem contrahere posse, juris gentium, qvod hypotheticum dici solet, solennis formula est. Si igitur unius Principis, qui imperio se abdicavit, legatum admiserint, qvominus cæteris paribus, etiam ab alio qvopiam missum recipient, in contrarium nihil obtendere possunt.

APHOR. IX.

Ubi qvis alterius jura violare fuerit ausus, nihil obstat qvominus laudentem, qui innocens fuerit, malis vicissim urgeat, donec satisfactionem obtinuerit, & securitati suæ in futurum, quantum satis est, consuluerit. Princeps si civitatem, cui antea præfuit, ejusqve securitatem & tranquillitatem qvavis modo perturbare fuerit adgressus, eundem dignationis suæ statum egredi, officiorumqve qvæ socialitatis sunt atqve civitatis, ipsum temet exhortem tacere, manifesto appetet. Cives igitur, ubi argumentis certis & irrefragabilibus de pristini regis instituto non inficiando illo, convicti fuerint, asperiora qvædam remedia adversus ipsum adhibere poterunt, nisi ausis ipse suis in tempore defixat. Hoc in casu, tanto minus sunt obligati, ad ea

ea quæ supra enumeravimus ipsi præstanta, quanto absurdius foret postulare, ut quis inimicum professum beneficiis cumulare vellet. Immo finibus civitatis ejicere eundem poterunt, si ad sanatoria consilia, tranquillo modo nullo, adduci possit. Denique si perspicerint illum quævis mala, etiam extra civitatem machinari, ipsisque directe vel indirecte inferre velle, sine ulla injustitiæ nota in illum statum, unde amplius nocere non possit, detrudere possunt. Verum officiorum detrectatione pristinorum magis, quam violenta armorum oppositione innocentia defensione istâ defungi oportet. Seuato magis utendum quam gladio. Certe religioni sibi ducere debet civium quisque, cruentare manus ejus sanguine, cui olim arcissimo & sanctissimo vinculo fuerint obstricti. Iure gaudere ipatos sele defendendi cum commode fieri possit, nemo negaverit, ast peccatum in principe olim suo vindicandi, aut puniendi jus civibus competere, non temere quisquam contenterit. Interim providere oportet Principem talem, ne consilio non satis cocto ejusmodi, præjudicium aliquod inviolabilitati non ipsius modo, sed & cæteris potestatibus nocivum, eorum quorum interest sensibus, sele insinuet & demum invalescat.

SOLI DEO GLORIA.

